

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

7/12399
62158

Sayı : 43728771-610.00- 5915
Konu : 7/12399 Esas Sayılı Yazılı Soru Önergesi

ÇOK İVEDİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: (a) Türkiye Millet Meclisi Başkanlığının 26.11.2013 tarihli ve KAN.KAR.BŞK.A.01.0.KKB.0.10.00.00-7/12399-153555 sayılı yazısı.

(b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğünün 03.12.2012 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/610-2-2507/5157 sayılı yazısı.

İlgi (a)'da kayıtlı yazıyla Başbakanlığa iletilen, ilgi (b)'de kayıtlı yazıyla Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılması talep edilen Eskişehir Milletvekili Sayın Ruhsar DEMİREL'in Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği 7/12399 esas sayılı yazılı soru önergesinde yer alan hususlar ile ilgili bilgiler ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Bakan

EKLER :

1- Soru önergesine ilişkin cevaplar
(4 sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :

- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Bilgi :

- Başbakanlığa

Adres: Necatibey Cad. No:110/A-06100 Yücetepe-ANKARA

Telefon: +90 (312) 294 50 00 - 294 50 95 - 294 50 97

Faks: +90 (312) 294 69 77

Elektronik Ağ: <http://www.kalkinma.gov.tr>

sozdemir@kalkinma.gov.tr

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.
Evrak teyidi <https://dpteb.dpt.gov.tr/Sorgu> adresinden E83E-1YZI-8MDG kodu ile yapılabilir.

**ESKİŞEHİR MİLLETVEKİLİ SAYIN RUHSAR DEMİREL'İN 7/12399 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİYLE İLGİLİ CEVAPLAR:**

Soru 1: Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde kent merkezleri dışında kalan alanlardaki düzensiz yerleşimin yoğun olduğu kırsal yerleşim alanlarında kamu hizmet sunumu sırasında (eğitim, sağlık vb.) karşılaşılan sorunlar nelerdir?

Soru 2: Bu bölgelerimizin kırsal yerleşim alanlarında kamu hizmet sunumunun etkili hale getirilmesi için alınan/alınacak önlemler nelerdir?

Soru 3: Bölücü terörle mücadelede düzensiz yerleşimin olduğu kırsal yerleşim alanlarında karşılaşılan olumsuz etkilerle ilgili yapılan/yapılması planlanan çalışmalar nelerdir?

Soru 4: Kamu hizmet sunumunda karşılaşılan olumsuz etkileri ortadan kaldırabilmek için alınan/alınacak önlemler nelerdir?

Soru 5: Terör örgütüne lojistik destek sağlayabilecek dağınık yerleşim biçimindeki yapılaşmanın önlenmesi konusunda yapılan çalışmalar ve alınan/alınacak önlemler nelerdir?

Cevap 1-5: Doğu ve Güneydoğu illerinde ekonomik ve sosyal kalkınmanın sağlanması amacıyla birçok çalışma yürütülmektedir. Bunlar yeni üniversitelerin kurulması, ulaştırma başta olmak üzere altyapı yatırımları, GAP ve DAP gibi entegre bölgesel projeler ile kalkınma ajanslarının kurulması, SODES ve KÖYDES uygulamaları, Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı, Kırsal Kalkınma ve Arazi Toplulaştırma faaliyetleridir. Kamu yatırımlarının tahsisinde bu bölgelerin kalkınmasına katkı sağlaması amacıyla gerekli önceliklendirme yapılmaktadır. Ayrıca, Köye Dönüş ve Rehabilitasyon Projesi kapsamında terör ve güvenlik kaygılarıyla göç etmek durumunda kalan vatandaşlarımızın geri dönmeleri için gerekli olan ekonomik ve sosyal altyapıların oluşturulması ve kalanların ise bulundukları yere uyumu amaçlanmaktadır.

Esas itibarıyla Bölgenin kalkınmasına yönelik söz konusu projeler, istismar edilen birçok konuda çözüm getirmektedir. Terörün kalıcı bir şekilde bitirilebilmesi için Hükümetimizin çok boyutlu ve kapsamlı çalışmaları yoğun bir şekilde sürmektedir.

Önergede söz konusu edilen kırsal kesime yönelik sorunların ortadan kaldırılması kırsal alanda sağlanacak ekonomik ve sosyal kalkınma ile mümkün olabilecektir. Bu nedenle eğitim ve sağlık başta olmak üzere kırsal alana götürülen kamu hizmetlerinin iyileştirilmesinin yanında Hükümetimiz diğer bölgelerimizde olduğu gibi Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde de kırsal kalkınmayı sağlayacak önemli proje ve faaliyetleri yürütmektedir. Bu konudaki başlıca proje ve faaliyetler özet halinde aşağıda verilmiştir.

Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) ve Doğu Anadolu Projesi (DAP)

Yürütülmekte bulunan Entegre Bölgesel Projeler olan Güneydoğu Anadolu Projesi ve Doğu Anadolu Projesi bölgenin kırsal kalkınmasına da önemli katkılarda bulunacaktır. Güneydoğu Anadolu Projesi, bölgenin sahip olduğu kaynakları değerlendirerek gerek bu yöredeki insanların refahını ve yaşam kalitesini yükseltmeyi, gerekse ülkemizin ekonomik ve sosyal gelişimine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bölge potansiyelinin değerlendirilmesi kapsamında 22 baraj ve 19 hidroelektrik santrali ile sulama şebekelerinin yapımını öngören GAP'ın tamamlanmasıyla 1,8 milyon hektar alanın sulamaya açılması öngörülmektedir.

Kapsadığı illerin ekonomik ve sosyal kalkınmasını sağlamayı amaçlayan Doğu Anadolu Projesinin uygulamalarını yerinde koordine etmek ve bu kalkınma projelerinin uygulandığı illerdeki yatırımların gerektirdiği araştırma, planlama, programlama, projelendirme, izleme, değerlendirme ve koordinasyon hizmetlerinin yerine getirilmesi suretiyle bu projelerin kapsadığı bölgelerin kalkınmasını hızlandırmak üzere oluşturulan Kalkınma Bakanlığına bağlı ve tüzel kişiliğe sahip Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi çalışmalarını yoğun bir şekilde sürdürmektedir.

Kalkınma Ajansları

Terör olaylarının yoğun olarak yaşandığı Doğu ve Güney Doğu Anadolu Bölgelerimizde, kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle, ulusal kalkınma plânı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak ve bu bölgelerimizin gelişmişlik düzeylerini ülke ortalamasına yaklaştırmak amacıyla yedi adet kalkınma ajansı kurulmuştur.

Diğer bölgelerimizde olduğu gibi bu bölgelerimizde de ajanslar, kuruluşlarından bugüne bölgelerinde kalkınma ve işbirliği ruhunun geliştirilmesi ve sürdürülebilir kılınması için bölge düzeyindeki en etkili kurumsal çatı haline gelmiştir. Kalkınma ajansları ile yerel kalkınmaya ve bölgesel gelişmeye mahsus bir finansman kaynağı oluşturulmuştur. Bu kaynak, kalkınma önceliklerinin tespitinde, bunlara uygun stratejilerin geliştirilmesinde, kritik projelerin ve faaliyetlerin desteklenmesinde kullanılmaktadır.

KÖYDES Projesi

KÖYDES projesi İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Kalkınma Bakanlığının üçlü koordinasyonunda yürütülmektedir. 2005 yılında başlatılan KÖYDES'in temel amacı, kırsal kesimde süregelen içme suyu ve yol sorunlarının ortadan kaldırılmasıdır.

Projeye 2005-2013 döneminde Türkiye genelinde 8,5 milyar TL kaynak tahsis edilmiştir. Bu uygulama döneminde Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde yer alan illere toplam 3,1 milyar TL tahsis edilmiştir. Bu miktar KÖYDES kapsamında tüm ülkede kullanılan kaynağın yüzde 36'sına tekabül etmektedir.

Söz konusu dönemde Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde 35.873 km stabilize ve 30.855 km asfalt olmak üzere 66.728 km köy yolu yapılmıştır.

İçme suyu projeleri ile 7.611 üniteye içme suyu yatırımı götürülmüştür.

Kırsal Kalkınma Destekleri ve Arazi Topplulaştırma Faaliyetleri

Kırsal alana yönelik olarak, bu alanlarda yaşayan nüfusun gelir düzeyinin artırılması, tarım ve sanayi entegrasyonunun sağlanması, tarımsal pazarlama altyapısının geliştirilmesi, alternatif gelir kaynaklarının çeşitlendirilmesi, toprak ve su kaynaklarının korunması ve geliştirilmesi için modern sulama yöntemlerinin yaygınlaştırılması, işletmelerin modernizasyonu, gıda güvenliği ve güvenilirliğinin temini amaçlarıyla çeşitli destekler verilmektedir. Bu kapsamda, başta Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının tarımsal destekleme bütçesinden sağlanan kaynaklar ile Kırsal Kalkınma Programı kapsamında ulusal kaynaklarla birlikte kullanılan AB fonları vasıtasıyla kırsal alanda kalkınmanın sağlanmasına çaba gösterilmektedir.

Söz konusu mali desteklerin yanı sıra kırsal alanda faaliyet gösteren halkın her türlü tarımsal faaliyet konusunda bilinçlendirilmesi, sektördeki gelişmelerden ve yeniliklerden haberdar edilerek bunlardan

yararlanmalarının sağlanması amacıyla, başta Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının yaygın taşra örgütü tarafından olmak üzere çiftçi eğitim ve yayım çalışmaları yürütülmektedir.

Öte yandan, tarımda altyapının güçlendirilmesine yönelik altyapı çalışmaları da kırsala yönelik göze çarpan en önemli kamu hizmetleri özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesi başta olmak üzere, hazırlanan ve hazırlanmakta olan eylem planları kapsamında hızlı bir şekilde yürürlüğe konulmakta ya da yürürlüğe konulmayı beklemektedir. Tarımsal altyapı çalışmalarından arazi toplulaştırması kapsamında, dağınık ve parçalı tarım parsellerinin birleştirilmesinin yanında köy gelişim alanlarının belirlenmesi, ihtiyaç duyulduğunda yeni yerleşim alanlarının kurulması ve bu alanlarda köy içi yol ile kanalizasyon gibi iskana ilişkin altyapı ihtiyaçlarının karşılanması konusunda faaliyetler yürütülmektedir. Köy gelişim alanlarının belirlenmesinde, köyde yaşayanların temel altyapı hizmetlerinden bir arada etkin bir şekilde yararlanabilmelerini sağlama ilkesi çerçevesinde, dağınık yerleşimler önlenmeye çalışılmaktadır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde 2009 yılında başlayan çalışmalar kapsamında toplam 2,1 milyon hektar arazinin toplulaştırmasının 2014 yılı sonunda tamamlanması beklenmektedir. Doğu Anadolu Bölgesi'nde ise, yaklaşık 350 bin hektar alanda toplulaştırma çalışmalarına devam edilmektedir.

GAP çerçevesinde sulanan alanların artırılması için önemli yatırım ödenekleri aktarılırken Doğu Anadolu'da küçük sulama ve gölet projelerinin desteklenmesi yoluyla tarımsal faaliyetlerin artırılması amaçlanmaktadır.

Yine Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleriyle kısıtlı olmak üzere süt ve et hayvancılığının geliştirilmesi için destekleme kararları çerçevesinde 2009 yılından itibaren uygulanan programlar dahilinde bölgede önemli bir kapasite artışı sağlanmış, kırsal alanda istihdamın artırılmasına katkı yapılmıştır.

Köye Dönüş ve Rehabilitasyon Projesi (KDRP)

Köye Dönüş ve Rehabilitasyon Projesi; Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerimizde, terör ve güvenlik kaygılarıyla yaşadıkları yerlerden göç etmek durumunda kalan vatandaşlarımızdan gönüllü olarak geri dönmek isteyenlerin geri dönüşlerinin kolaylaştırılması, geri dönülen yerlerde gerekli sosyal ve ekonomik alt yapının tesisi ile sürdürülebilir yaşam koşullarının oluşturulması, geri dönmek istemeyenlerin ise mevcut yaşadıkları yerlerde şehir hayatına uyumlarının sağlanmasını, ekonomik ve sosyal durumlarının iyileştirilmesini amaçlayan bir projedir.

Proje, geri dönülen köylerde hayatın yeniden başlatılması ve kalıcı hale getirilmesi için gerekli köy altyapısının oluşturulmasına yönelik çalışmalar ile tarım, hayvancılık ve el sanatları gibi faaliyetlerin ıslahına yönelik gerekli çalışmaları, geri dönmek istemeyen ve şehirlerde yaşamayı tercih eden vatandaşlarımıza yönelik iş ve meslek edindirme kursları, istihdamı geliştirici projeler ve özellikle kadın, genç ve çocukları hedefleyen sosyal içerikli proje ve çalışmaları içermektedir. Proje uygulamaları kapsamında 28.384 haneden 187.861 kişinin eskiden yaşadığı köylerine geri dönüşleri sağlanmıştır.

Bununla beraber, terör ve terörle mücadele kapsamında yürütülen faaliyetler nedeniyle zarar gören vatandaşların bu zararlarının karşılanması amacıyla 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanun 27.07.2004 tarihinde, uygulama Yönetmeliği ise 20.10.2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda; ölüm, yaralanma ve sakatlanmadan kaynaklanan zararlar, taşınır ve taşınmazlarda oluşan zararlar, tarım ve hayvancılıkla ilgili zararlar ile terör nedeniyle göç etmek zorunda kalan vatandaşlarımızın mal varlıklarına ulaşamamaları nedeniyle uğradıkları zararlar hızlı, etkin ve adil bir şekilde karşılanmaktadır. Bu kapsamda, Kasım 2012 tarihi itibarıyla terör ve terörle mücadeleden kaynaklanan zararların karşılanması amacıyla harcanan kaynak miktarı yaklaşık 3,1 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Teşvik Sistemi

2012 yılında uygulamaya konulan Yeni Teşvik Sistemiyle Doğu ve Güneydoğu Anadolu illerinin büyük bölümü 6'ncı Bölge kapsamına alınarak bölge illerinde asgari sabit yatırım tutarının üzerinde gerçekleştirilecek yatırımlar, sektör ayrımı yapılmaksızın bölgesel desteklerden yararlandırılmaktadır. Bu çerçevede, söz konusu bölgede yatırım yapacak yatırımcıların, tüm destek unsurlarından azami miktarda yararlanmaları temin edilmektedir. Bu kapsamda hızlanan yatırımlar bölgenin tamamında olduğu gibi kırsal alanda da istihdamın artmasına katkıda bulunacaktır.

Kırsal Kesime Yönelik Eğitim Hizmetleri

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, yaşadıkları yerleşim yerinde devam edeceği okul türü bulunmayan veya istenilen düzeyde eğitim verme niteliğini ve öğrenci sayısı bakımından verimliliğini kaybetmiş bu ve buna benzer nedenlerle kapatılması gereken okulların öğrencileri en yakın ilçe merkezine taşınmaktadır.

Valiliklerce SODES kapsamında ulaşılmayan yerleşim yerlerindeki öğrencilerin eğitimleri taşınmalı eğitim sistemi ile sağlanmakta ve ihtiyaç duyulduğunda gerek Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) gerekse ilgili valiliklerce gerekli önlemler alınmaktadır.

Kırsal kesimde ulaşılmayan hiçbir köy ve belde bulunmamakta, iklim şartları, deprem vb. sebeplerle ulaşım sıkıntısı bulunan yerlerdeki öğrencilerimiz ise yatılı bölge ortaokullarında devlet tarafından okutulmaktadır.

Öğrencilerin okula erişimlerini sağlamak üzere uygulanan ve genel ortaöğretim öğrencilerini de kapsayan "Taşınmalı Ortaöğretim Projesi" başlatılmış olup, söz konusu proje Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülmektedir.

Bu bölgelerde okullaşma oranları, nüfus hareketleri ve kalkınmada öncelikli iller bazında gerekli tedbirler alınarak, bölgedeki eğitim-öğretimin kalitesinin yükseltilmesi için gerekli olan fiziki altyapının karşılanması (öğretim binası, spor salonu, pansiyon binası, donatım malzemesi) bütçe imkânları ölçüsünde gerçekleştirilmektedir.

23 ilde okullaşmayı artırmak, derslik ihtiyacını karşılamak, ikili öğretim yapan okulların normal eğitim yapmalarını sağlamak üzere 2013 yılı yatırım programında 145 proje yürütülmektedir. Bu öncelikli iller başta olmak üzere Devlet Yatırım Programına teklif edilen yatırımlara ihtiyaç durumuna göre öncelik verilmektedir.

Kırsal Kesime Yönelik Sağlık Hizmetleri

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde kent merkezleri dışındaki alanlarda düzensiz yerleşimin yoğun olduğu kırsal yerleşim alanlarında sağlık hizmetlerine erişimin daha iyi hale getirilebilmesi bazı projeler yürütülmektedir.

Bu kapsamda, kırsal yerleşim alanlarında sağlık hizmet sunumunun etkili hale getirilebilmesi için mobil sağlık hizmeti ve mobil eczane uygulaması başlatılmıştır. Bunlardan başka bu bölgelerde ulaşım açısından yaşanan sorunlardan dolayı paletli ambulans ve ambulans helikopterler bu bölgelerde sıkça kullanılmaktadır. Ayrıca yatağa bağımlı hastaların evde yapılabilecek tıbbî bakım ve rehabilitasyonlarının ev ortamında gerçekleştirilmesi sağlanmıştır.

